



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. vasario 24 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – Darbo laiko organizavimas – Direktyva 2003/88/EB – 8 straipsnis – 12 straipsnio a punktas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 ir 31 straipsniai – Įprastos naktinio darbo trukmės sumažinimas, palyginti su dieninio darbo trukme – Viešojo sektoriaus darbuotojai ir privačiojo sektoriaus darbuotojai – Vienodas požiūris“

Byloje C-262/20

dėl *Rayonen sad Lukovit* (Lukovito apylinkės teismas, Bulgarija) 2020 m. birželio 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. birželio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

VB

prieš

Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro antrosios kolegijos pirmininko pareigas einantis pirmosios kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, teisėjai I. Ziemele (pranešėja), T. von Danwitz, P. G. Xuereb ir A. Kumin,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- VB, atstovaujamo *advokat* V. Petrova,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Valero ir V. Bozhilova,

susipažinęs su 2021 m. rugsėjo 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: bulgarų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 299, 2003, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 12 straipsnio a punkto ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 20 ir 31 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant VB, kuris yra *Glavna direksia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“ kam Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Priešgaisrinės apsaugos ir civilinės saugos generalinė direkcija prie Vidaus reikalų ministerijos, Bulgarija) (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir civilinės saugos generalinė direkcija) priešgaisrinės apsaugos tarnybos darbuotojas, ginčą su generaline direkcija dėl jo naktinio darbo valandų apskaitos ir apmokėjimo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 1990 m. birželio 26 d. Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijos Nr. 171 dėl naktinio darbo 8 straipsnyje numatyta:
„Su darbo laiku, apmokėjimu ar panašiomis garantijomis susijusios kompensacijos naktiniams [naktinės pamainos] darbuotojams nustatomos atsižvelgiant į naktinio darbo pobūdį.“

Sąjungos teisė

- 4 Direktyvos 2003/88 6–8 ir 10 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
„(6) Turėtų būti atsižvelgta į [TDO] principus dėl darbo laiko organizavimo, įskaitant su naktiniu darbu susijusius principus.
(7) Moksliniai tyrimai parodė, kad žmogaus kūnas naktį jautriau reaguoja į aplinkos poveikį ir į tam tikras apsunkinančias darbo organizavimo formas ir kad ilgas naktinis darbas gali būti žalingas darbuotojų sveikatai ir gali kelti pavojų saugai darbo vietoje.
(8) Reikia riboti naktinio darbo, įskaitant viršvalandžius, trukmę ir nustatyti, kad darbdaviai, kurių darbuotojai reguliariai dirba naktinėje pamainoje, praneštų šią informaciją kompetentingosioms institucijoms, jei jos to reikalauja.
<...>
(10) Būtina, kad naktį ir pamainomis dirbančių darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos lygis atitiktų jų darbo pobūdį ir kad apsaugos ir profilaktikos paslaugų organizavimas ir pati veikla bei išteklių naudojimas būtų veiksmingi.“

5 Šios direktyvos 8 straipsnis „Naktinio darbo trukmė“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad:

- a) naktinės pamainos darbuotojų įprastinės darbo valandos per parą neviršytų vidutiniškai aštuonių valandų;
- b) naktinės pamainos darbuotojai, kurių darbas susijęs su ypatingais pavojais arba kurių fizinis ar protinis darbo krūvis yra didelis, bet kuriuo 24 valandų trukmės laikotarpiu, kai jie dirba naktinį darbą, nedirbtų daugiau kaip aštuonias valandas.

[B] punkte nurodytas su ypatingu pavojumi arba dideliu fiziniu ar protiniu krūviu susijęs darbas yra apibrėžiamas nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika arba kolektyvinėmis sutartimis, arba darbdavių ir darbuotojų susitarimais, atsižvelgiant į naktinio darbo specifiinį poveikį ir žalą.“

6 Direktyvos 2003/88 12 straipsnyje „Sauga ir sveikatos apsauga“ nustatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad:

- a) būtų užtikrinta naktinės pamainos darbuotojų ir pamainomis dirbančių darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga, atitinkanti jų darbo pobūdį;
- b) atitinkamos naktinės pamainos darbuotojų ir pamainomis dirbančių darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos priemonės arba sąlygos būtų lygiavertės kitiems darbuotojams taikomoms sąlygoms ir galiotų bet kuriuo metu.“

Bulgarijos teisė

Darbo kodeksas

7 Pagrindinei bylai taikomos redakcijos *kodeks na truda* (Darbo kodeksas) (DV, Nr. 26, 1986 m. balandžio 1 d. ir DV, Nr. 27, 1986 m. balandžio 4 d., toliau – Darbo kodeksas) 140 straipsnyje nustatyta:

„(1) Įprasta savaitės naktinio darbo trukmė per 5 darbo dienų savaitę negali viršyti 35 valandų. Įprasta naktinio darbo trukmė per 5 darbo dienų savaitę negali viršyti 7 valandų.

(2) Naktinis darbas – tai darbas nuo 22.00 val. iki 6.00 val., o darbuotojų iki 16 metų atveju – nuo 20.00 val. iki 6.00 val.

<...>“

Vidaus reikalų ministerijos įstatymas

- 8 Pagrindinei bylai taikomos redakcijos *Zakon za Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Vidaus reikalų ministerijos įstatymas) (DV, Nr. 53, 2014 m. birželio 27 d.) (toliau – Vidaus reikalų ministerijos įstatymas) 142 straipsnyje nurodyta:

„1. Vidaus reikalų ministerijos tarnautojai yra:

- 1) policijos pareigūnai ir Priešgaisrinės apsaugos ir civilinės saugos generalinės direkcijos pareigūnai;
- 2) valstybės tarnautojai;
- 3) sutartininkai.

<...>

5. Sutartininkų statusas reglamentuojamas pagal Darbo kodekso ir šio įstatymo nuostatas.

<...>“

- 9 Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 187 straipsnyje nustatyta:

„1. Įprasta Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų darbo trukmė yra 8 valandos per dieną ir 40 valandų per savaitę, kai darbo savaitę sudaro 5 darbo dienos.

<...>

3. Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų darbo laikas skaičiuojamas darbo dienomis kasdien, o dirbantiems 8, 12 ar 24 valandų pamainomis – už trijų mėnesių laikotarpį. <...> Pamaininio darbo atveju naktinis darbas gali būti atliekamas nuo 22.00 val. iki 6.00 val., bet darbo laikas negali viršyti vidutiniškai aštuonių valandų per 24 valandų laikotarpį.

<...>

9. Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų darbo laiko organizavimo, paskirstymo ir apskaitos, kompensavimo už darbą, kurį jie atlieka ne įprastu darbo laiku, tvarka, taip pat jų budėjimo, poilsio ir pertraukų režimas nustatomi vidaus reikalų ministro įsakymu.

<...>“

- 10 Šio įstatymo 188 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„Vidaus reikalų ministerijos pareigūnams, dirbantiems nuo 22.00 val. iki 6.00 val., taikoma speciali Darbo kodekse numatyta apsauga.“

- 11 Vidaus reikalų ministro įsakymuose, išleistuose remiantis šio įstatymo 187 straipsnio 9 dalimi, nustatoma Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų darbo laiko organizavimo ir paskirstymo, kompensavimo už darbą, kurį jie atlieka ne įprastu darbo laiku, tvarka, taip pat jų budėjimo, poilsio ir pertraukų režimas.

- 12 Pavyzdžiui, 2014 m. rugpjūčio 11 d. *naredba* Nr. 8121z-407 (Įsakymas Nr. 8121z-407) (DV, Nr. 69, 2014 m. rugpjūčio 19 d.) (toliau – 2014 m. įsakymas) 31 straipsnio 2 dalyje buvo numatyta, kad naktinio darbo valandos konvertuojamos į dieninio darbo valandas, taikant daugiklį. Pagal šią nuostatą darbo valandoms, išdirbtoms nuo 22.00 iki 6.00 val., turėjo būti taikomas daugiklis 0,143, o tokio veiksmo rezultatas vėliau turėjo būti pridedamas prie viso atitinkamu laikotarpiu išdirbtų darbo valandų skaičiaus.
- 13 2014 m. įsakymas buvo panaikintas 2015 m. gegužės 25 d. *naredba* Nr. 8121z-592 (Įsakymas Nr. 8121z-592) (DV, Nr. 40, 2015 m. birželio 2 d.), o pastarasis įsakymas buvo panaikintas 2016 m. liepos 29 d. *naredba* Nr. 8121z-776 (Įsakymas Nr. 8121z-776) (DV, Nr. 60, 2016 m. rugpjūčio 2 d.); juose nebebuvo numatyta naktinio darbo valandų vertinimo sistemos, kokia buvo numatyta 2014 m. įsakymo 31 straipsnio 2 dalyje.
- 14 Kiek tai susiję su darbuotojais, kurie nepriklauso Vidaus reikalų ministerijai, pažymėtina, kad *naredba za strukturata i organizatsiata na rabotnata zaplata* (Įsakymas dėl darbo užmokesčio struktūros ir organizavimo) (DV, Nr. 9, 2007 m. sausio 26 d., toliau – 2007 m. įsakymas) 9 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:
- „Apskaičiuojant sukaupą darbo laiką, naktinio darbo valandos konvertuojamos į dieninio darbo valandas taikant koeficientą, lygų atitinkamai darbo vietai nustatytos įprastos dieninio ir naktinio darbo trukmės santykiui.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 VB yra Priešgaisrinės apsaugos ir civilinės saugos generalinės direkcijos priešgaisrinės apsaugos tarnybos darbuotojas.
- 16 Laikotarpiu nuo 2016 m. spalio 2 d. iki 2019 m. spalio 2 d. VB dirbo naktimis. Kiek tai susiję su atsižvelgimu į šį laikotarpį, jis mano turintis teisę į 2007 m. įsakymo 9 straipsnio 2 dalyje numatytą naktinio darbo valandų vertinimą; pagal šią nuostatą Priešgaisrinės apsaugos ir civilinės saugos generalinė direkcija turėjo konvertuoti naktinio darbo valandas į dieninio darbo valandas, taikydama daugiklį 1,143, todėl septynios naktinio darbo valandos turėjo būti prilygintos aštuonioms dieninio darbo valandoms.
- 17 Generalinė direkcija atsisakė sumokėti VB 1 683,74 Bulgarijos levų (apie 860 EUR) už viršvalandžius dėl naktinio darbo minėtu laikotarpiu, todėl VB kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, prašydamas įpareigoti ją sumokėti šią sumą.
- 18 Generalinė direkcija nesutinka su VB prašymu ir nurodo, kad nuo tada, kai buvo panaikintas 2014 m. įsakymas, nebėra teisinio pagrindo konvertuoti naktinio darbo valandų į dieninio darbo valandas, o 2007 m. įsakymas Vidaus reikalų ministerijos pareigūnams netaikytinas.
- 19 Darydamas nuorodą į atsakovės argumentus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 187 straipsnio 1 dalį įprasta šios ministerijos pareigūnų darbo trukmė yra aštuonios valandos per dieną, įskaitant tuos atvejus, kai dirbama naktį.

- 20 Tas teismas pabrėžia, kad šiame „specialiame įstatyme“, kuris taikomas Vidaus reikalų ministerijos pareigūnams, nėra jokios aiškos nuostatos, kurioje būtų nustatyta įprasta naktinio darbo trukmė, o numatytas tik laikotarpis, kuriuo dirbant darbas turi būti laikomas naktiniu, t. y. laikotarpis nuo 22 iki 6 valandos.
- 21 Vis dėlto minėtas teismas mano, kad pagal Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 188 straipsnio 2 dalį šios ministerijos pareigūnams, dirbantiems nuo 22 iki 6 valandos, turi būti taikoma Darbo kodekse numatyta apsauga. Šiame kodekse numatyta trumpesnė įprasta naktinio darbo trukmė – ji negali viršyti septynių valandų.
- 22 Tas pats teismas pabrėžia, kad Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 187 straipsnio 3 dalyje nenumatyta, jog įprasta naktinio darbo trukmė yra aštuonios valandos; nustatyta tik tai, kad pamaininio darbo atveju (kaip yra nagrinėjamu atveju) leidžiama dirbti naktį nuo 22 iki 6 valandos. Jo nuomone, įprasta Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų naktinio darbo trukmė turėtų būti septynios valandos, kad šie tarnautojai nebūtų vertinami mažiau palankiai nei kiti viešojo sektoriaus darbuotojai ir privačiojo sektoriaus darbuotojai.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Rayonen sad Lukovit* (Lukovito apylinkės teismas, Bulgarija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar pagal Direktyvos 2003/88 12 straipsnio a punkte įtvirtintą veiksmingos apsaugos principą reikalaujama, kad įprasta policininkų ir ugniagesių naktinio darbo trukmė būtų mažesnė už nustatytą įprastą dieninio darbo trukmę?
2. Ar pagal [Chartijos] 20 ir 31 straipsniuose įtvirtintą lygybės principą reikalaujama, kad nacionalinės teisės aktuose privačiojo sektoriaus darbuotojams nustatyta įprasta septynių valandų naktinio darbo trukmė būtų taikoma ir viešojo sektoriaus darbuotojams, įskaitant policininkus ir ugniagesius?
3. Ar Direktyvos 2003/88 8 konstatuojamojoje dalyje įtvirtintą tikslą riboti naktinio darbo trukmę veiksmingai pasiekti galima tik tuomet, kai nacionalinės teisės aktuose aiškiai nustatyta įprasta naktinio darbo trukmė, taip pat ir viešojo sektoriaus darbuotojams?“

Dėl proceso Teisingumo Teisme

- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė nagrinėti bylą pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą, numatytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje.
- 25 2020 m. liepos 9 d. Teisingumo Teismas, atsižvelgęs į teisėjos pranešėjos siūlymą ir susipažinęs su generalinio advokato nuomone, nusprendė netenkinti šio prašymo.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą

Dėl priimtimumo

- 26 Pirmiausia reikia pažymėti, kad formaliai neginčydamą prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtimumo Europos Komisija šiuo klausimu reiškia abejones ir teigia, kad pagrindinė byla tiesiogiai nesusijusi su klausimu, ar Direktyva 2003/88 į Bulgarijos teisę buvo perkelta teisingai.
- 27 Pagrindinė byla susijusi su pareiškėjo pagrindinėje byloje naktį išdirbtų viršvalandžių, viršijančių privačiam sektoriui Bulgarijoje numatytą įprastą naktinio darbo laiką, skaičiaus nustatymu, siekiant nustatyti suinteresuotojo asmens darbo užmokesčio sumą ir gauti atitinkamą mokėjimą. Vis dėlto, kaip pažymi pati Komisija, Direktyva 2003/88 nesusijusi su darbuotojų darbo užmokesčiu.
- 28 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyva 2003/88, grindžiama SESV 153 straipsnio 2 dalimi, reglamentuoja tik tam tikrus darbo laiko organizavimo aspektus, siekiant užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą, ir pagal šio straipsnio 5 dalį netaikoma su darbuotojų darbo užmokesčiu siejamais aspektams, išskyrus ypatingą atvejį, susijusį su mokamomis kasmetinėmis atostogomis ir numatytą šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje. Todėl ši direktyva iš esmės netaikoma darbuotojų darbo užmokesčiui (šiuo klausimu žr. 2020 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Készenléti Rendőrség*, C-211/19, EU:C:2020:344, 23 punktą).
- 29 Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog vien tai, kad ginčas pagrindinėje byloje vyksta dėl darbo užmokesčio, nereiškia, kad turi būti daroma išvada dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kuriame keliami su Direktyvos 2003/88 nuostatų aiškinimu susiję klausimai, nepriimtimumo (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 21 d. Sprendimo *Matzak*, C-518/15, EU:C:2018:82, 25 ir 26 punktus).
- 30 Be to, Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad SESV 153 straipsnio 5 dalyje numatyta išimtis turi būti suprantama kaip apimanti priemones, kurios – kaip antai visų ar kai kurių darbo užmokesčių sudarančių sudedamųjų dalių ir (arba) jų lygio suvienodinimas valstybėse narėse ar minimalaus darbo užmokesčio įvedimas – reiškia tiesioginį Sąjungos teisės kišimąsi nustatant Sąjungoje darbo užmokesčių. Vis dėlto ji negali apimti visų kokių nors ryši su darbo užmokesčiu turinčių klausimų, nes dėl to kai kurios iš SESV 153 straipsnio 1 dalyje numatytų sričių prarastų didelę savo esmės dalį (2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Specht ir kt.*, C-501/12–C-506/12, C-540/12 ir C-541/12, EU:C:2014:2005, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Nagrinėjamu atveju prejudiciniai klausimai susiję ne su darbo užmokesčio dydžiu, bet su naktinio darbo laiko organizavimu, paskirstymu ir apskaitos tvarka, taip pat su darbo, atlikto ne įprastu darbo laiku, kompensavimu.
- 32 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti.

Dėl esmės

Dėl pirmojo ir trečiojo klausimų

- 33 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją siekdamas naudingai atsakyti teismui, kuris pateikė prejudicinį klausimą, Teisingumo Teismas gali laikyti reikalinga atsižvelgti į Sąjungos teisės nuostatas, kurių nacionalinis teismas savo klausimo formuluotėje nenurodė (2013 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 34 Nors nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo trečiasis klausimas susijęs su Direktyvos 2003/88 8 konstatuojamąja dalimi, reikia priminti, kad net jeigu konstatuojamosios dalys yra sudedamoji šios direktyvos dalis, kurioje paaiškinti direktyva siekiami tikslai, jos savaime neturi privalomosios galios. Tačiau šios direktyvos 8 straipsnio nuostatos susijusios su naktiniu darbu. Be to, kaip savo išvados 30 punkte pažymėjo generalinis advokatas, pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo sprendimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, priklauso nuo to, kaip Teisingumo Teismas išaiškins šio 8 straipsnio sąvoką „naktinio darbo trukmė“.
- 35 Šiomis aplinkybėmis, siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, pirmąjį ir trečiąjį klausimus, kuriuos būtina nagrinėti kartu, reikia suprasti taip, kad jais iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/88 8 straipsnis ir 12 straipsnio a punktas turi būti aiškinami taip, kad jais įpareigojama priimti nacionalinės teisės normą, kurioje būtų numatyta, kad viešojo sektoriaus darbuotojams, kaip antai policininkams ir ugniagesiams, įprasta naktinio darbo trukmė turi būti mažesnė už jų įprastą dieninio darbo trukmę.
- 36 Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ieškovas pagrindinėje byloje mano, kad, Vidaus reikalų ministerijos įstatyme ir atitinkamu laikotarpiu galiojusiuose poįstatyminiuose teisės aktuose nesant jokios taisyklės dėl naktinio darbo valandų konvertavimo į dieninio darbo valandas, turi būti taikomos reikšmingos 2007 m. įsakymo nuostatos.
- 37 Reikia priminti, kad Direktyva 2003/88, remiantis jos 1 straipsnio 1 dalimi, nustato būtiniausius saugos ir sveikatos reikalavimus dėl darbo laiko organizavimo ir ji taikoma, be kita ko, tam tikriems naktinio darbo, pamaininio darbo ir darbo modelių aspektams.
- 38 Kiekvieno darbuotojo teisė į tai, kad būtų apribotas maksimali darbo trukmė, ir į poilsio (taip pat kasdienio) laikotarpius yra ne tik labai svarbi Sąjungos socialinės teisės taisyklė, bet ir aiškiai įtvirtinta Chartijos, kuri, remiantis ESS 6 straipsnio 1 dalimi, turi tokią pačią teisinę galią kaip ir Sutartys, 31 straipsnio 2 dalyje (2021 m. kovo 17 d. Sprendimo *Academia de Studii Economice din București*, C-585/19, EU:C:2021:210, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 39 Direktyvos 2003/88 nuostatose, visų pirma jos 8 ir 12 straipsniuose, ši pagrindinė teisė paaiškinama, todėl jas reikia aiškinti atsižvelgiant į šią teisę (2021 m. kovo 17 d. Sprendimo *Academia de Studii Economice din București*, C-585/19, EU:C:2021:210, 37 punktas).
- 40 Tai priminus pažymėtina, kad iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *CHEP Equipment Pooling*, C-242/19, EU:C:2020:466, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 41 Pirma, šiuo klausimu reikia pažymėti, kad minimalūs reikalavimai dėl įprastos naktinio darbo trukmės yra įtvirtinti šios direktyvos 8 straipsnio a punkte, kuriame numatyta, jog valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad naktinės pamainos darbuotojų įprastos darbo valandos per parą neviršytų vidutiniškai aštuonių valandų. Šios direktyvos 8 straipsnio b punkte nurodyta, kad naktinės pamainos darbuotojai, kurių darbas susijęs su ypatingais pavojais arba kurių fizinis ar protinis darbo krūvis yra didelis, bet kuriuo 24 valandų trukmės laikotarpiu, kai jie dirba naktinį darbą, neturi dirbti daugiau kaip aštuonias valandas.
- 42 Pagal Direktyvos 2003/88 12 straipsnio a punktą valstybės narės įpareigojamos imtis būtinų priemonių užtikrinti naktinės pamainos ir pamainomis dirbantiems darbuotojams jų darbo pobūdį atitinkantį saugos ir sveikatos apsaugos lygį.
- 43 Antra, kaip priminta šio sprendimo 39 punkte, nustatant kiekvieno darbuotojo teisę į tai, kad būtų ribojama maksimali darbo trukmė, ir į kasdienio bei savaitės poilsio laikotarpius, šioje direktyvoje paaiškinama Chartijos 31 straipsnio 2 dalyje aiškiai įtvirtinta pagrindinė teisė, todėl ją reikia aiškinti atsižvelgiant į šio 31 straipsnio 2 dalį. Taigi šios direktyvos nuostatų negalima aiškinti siaurai, apribojant iš šios direktyvos kylančias darbuotojo teises (2021 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Dublin City Council*, C-214/20, EU:C:2021:909, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Trečia, visų pirma dėl naktinio darbo minėtos direktyvos 7 konstatuojamojoje dalyje atsižvelgiama į su šiuo veiklos laikotarpiu susijusią riziką. Be to, tos pačios direktyvos 8 ir 10 konstatuojamosiose dalyse akcentuojamos galimai žalingos naktinio darbo pasekmės ir būtinybė apriboti jo trukmę, siekiant užtikrinti aukštesnį darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos lygį.
- 45 Pagal Direktyvos 2003/88 2 straipsnio 3 punktą „naktinis laikas“ suprantamas kaip bet koks ne trumpesnis kaip septynių valandų, nacionalinės teisės aktais apibrėžiamas laikas, į kurį bet kuriuo atveju turi patekti laikotarpis nuo vidurnakčio iki 5 valandos ryto.
- 46 Pagal šios direktyvos 2 straipsnio 4 dalį „naktinės pamainos darbuotojas“ suprantamas kaip, viena vertus, bet koks darbuotojas, kuris paprastai „naktiniu laiku“ dirba bent tris valandas savo kasdienio darbo laiko, ir, kita vertus, bet koks darbuotojas, kuris „naktiniu laiku“ dirba tam tikrą savo metinio darbo laiko dalį, kuri apibrėžiama nacionalinės teisės aktuose, pasikonsultavus su socialiniais partneriais, arba kolektyvinėse sutartyse ar susitarimuose, kuriuos nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu sudaro socialiniai partneriai.
- 47 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvoje 2003/88 nustatyti bendri minimalūs reikalavimai, kurie apima papildomą naktinių pamainų darbuotojų apsaugą.
- 48 Taigi pagal šios direktyvos 8 straipsnį reikalaujama nustatyti maksimalią naktinio darbo trukmę. Minėtos direktyvos 12 straipsnio a punkte numatyta pareiga imtis būtinų priemonių užtikrinti naktinės pamainos ir pamainomis dirbantiems darbuotojams jų darbo pobūdį atitinkantį apsaugos lygį palieka tam tikrą diskreciją valstybėms narėms dėl tinkamų įgyvendinimo priemonių (šiuo klausimu žr. 2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, 35 ir 48 punktus; taip pat 2019 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Syndicat des cadres de la sécurité intérieure*, C-254/18, EU:C:2019:318, 23 ir 35 punktus).
- 49 Taigi reikia konstatuoti, kad, kaip savo išvados 66 punkte nurodė generalinis advokatas, jokioje šios direktyvos nuostatoje nėra nuorodos į skirtumą ar įprastos naktinio ir dieninio darbo trukmės ryšį. Vadinasi, pirmoji trukmė iš principo gali būti nustatyta nepriklausomai nuo antrosios.

- 50 Taip pat reikia konstatuoti, kad Direktyva 2003/88 neįpareigojama priimti priemonių, kuriomis būtų nustatytas skirtumas tarp įprastos naktinio ir dieninio darbo trukmės. Vadinasi, pagal šią direktyvą nereikalaujama priimti konkrečios nuostatos, specialiai reglamentuojančios įprastą maksimalią naktinio darbo trukmę, jeigu ji ribojama pagal reikalavimus, išplaukiančius iš minėtos direktyvos 8 straipsnio.
- 51 Šiomis aplinkybėmis reikia pabrėžti, kad šio sprendimo 48 punkte priminta pareiga turi būti įgyvendinta taip, kad būtų pasiekti pačioje direktyvoje nustatyti apsaugos tikslai. Konkrečiai kalbant, nustatydamos būtiną naktinės pamainos darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos principų. Vadinasi, jos turi užtikrinti, kad naktinės pamainos darbuotojams būtų taikomos kitos apsaugos priemonės darbo trukmės, darbo užmokesčio, kompensacijų ar panašių lengvatų srityje, kurios leistų kompensuoti tokiam darbui būdingą ypatingą sunkumą, kurį pabrėžia, be kita ko, Direktyva 2003/88, taigi pripažinti naktinio darbo pobūdį.
- 52 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad naktį atliekamos užduotys gali skirtis atsižvelgiant į sunkumus ir stresą, todėl dėl tam tikrų darbuotojų gali prireikti imtis specialių priemonių, kad būtų užtikrinta jų sveikatos apsauga ir sauga. Nagrinėjamu atveju ugniagesių ir policininkų naktį atliekamos užduotys gali pateisinti tokių specialių priemonių taikymą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad specialios ir ypač svarbios šių viešojo sektoriaus darbuotojų funkcijos reiškia, kad jiems nustatomi įvairūs papildomi reikalavimai ir pareigos, pavyzdžiui, iki 24 valandų galintis trukti budėjimas arba specialios pareigos esant nepaprastajai padėčiai.
- 53 Taigi, atsižvelgiant į tai, kad naktinis darbas, palyginti su dieniniu darbu, yra labai sunkus, įprastos naktinio darbo trukmės sumažinimas, palyginti su dieninio darbo trukme, gali būti tinkamas sprendimas siekiant užtikrinti atitinkamų darbuotojų sveikatos apsaugą ir saugą, nors tai nėra vienintelis galimas sprendimas. Pavyzdžiui, papildomų poilsio arba laisvo laiko laikotarpių suteikimas, atsižvelgiant į atitinkamos veiklos pobūdį, taip pat galėtų prisidėti prie šių darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos.
- 54 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš Direktyvos 2003/88 6 konstatuojamosios dalies matyti, kad būtina atsižvelgti į TDO principus dėl darbo laiko organizavimo, įskaitant su naktiniu darbu susijusius principus, o pagal TDO konvencijos Nr. 171 8 straipsnį su darbo laiku, apmokėjimu ar panašiomis garantijomis susijusios kompensacijos naktinės pamainos darbuotojams turi būti nustatomos atsižvelgiant į naktinio darbo pobūdį. Taigi ši nuostata patvirtina, kad priemonės, kurių valstybės narės privalo imtis pagal šios direktyvos 12 straipsnio a punktą, neturi būti aiškiai skirtos naktinio darbo trukmei.
- 55 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2003/88 8 straipsnis ir 12 straipsnio a punktas turi būti aiškinami taip, kad jais neįpareigojama priimti nacionalinės teisės normos, kurioje būtų numatyta, kad viešojo sektoriaus darbuotojams, kaip antai policininkams ir ugniagesiams, įprasta naktinio darbo trukmė turi būti mažesnė už jų įprastą dieninio darbo trukmę. Tokiems darbuotojams bet kuriuo atveju turi būti taikomos kitos apsaugos priemonės darbo laiko, darbo užmokesčio, kompensacijų ar panašių lengvatų srityje, kurios leistų kompensuoti ypatingą sunkumą, būdingą jų atliekamam naktiniam darbui.

Dėl antrojo klausimo

- 56 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2003/88, siejama su Chartijos 20 ir 31 straipsniais, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją reikalaujama, kad valstybės narės teisės aktuose privačiojo sektoriaus darbuotojams nustatyta įprasta naktinio darbo trukmė – septynios valandos – būtų taikoma viešojo sektoriaus darbuotojams, kaip antai policininkams ir ugniagesiams.
- 57 Pagal Chartijos 20 straipsnį „prieš įstatymą visi lygūs“.
- 58 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Chartijos 20 ir 21 straipsniuose įtvirtintas vienodo požiūrio principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, pagal kurį reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pateisinamas. Skirtingas požiūris yra pateisinamas, jeigu pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi, t. y. jeigu susijęs su teisėtai leidžiamu tikslu, kurio siekiama atitinkamu teisiniu reglamentavimu, ir jeigu toks skirtingas požiūris yra proporcingas atitinkamu požiūriu siekiamam tikslui (2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Milkova*, C-406/15, EU:C:2017:198, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 59 Chartijos 31 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „[k]iekvienas darbuotojas turi teisę į saugias, jo sveikatą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas“, o jos 31 straipsnio 2 dalyje paaiškinta, kad „[k]iekvienas darbuotojas turi teisę į tai, kad būtų apribotas maksimalus darbo laikas, teisę į dienos ir savaitės poilsį, taip pat kasmetines mokamas atostogas“.
- 60 Reikia priminti, kad Chartijos taikymo sritis, kiek tai susiję su valstybių narių veiksmais, apibrėžta jos 51 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią Chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms tik tais atvejais, kai jos įgyvendina Sąjungos teisę, o pagal suformuotą jurisprudenciją sąvoka „Sąjungos teisės įgyvendinimas“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, suponuoja sąsają tarp Sąjungos teisės akto ir atitinkamos nacionalinės priemonės, kuri turi būti daugiau nei tik tam tikrų sričių panašumas arba vienos srities netiesioginis poveikis kitai, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo nustatytus vertinimo kriterijus (2021 m. balandžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Profi Credit Slovakia*, C-485/19, EU:C:2021:313, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 61 Šiuo klausimu pažymėtina, pirma, kad Darbo kodekso 140 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog įprasta naktinio darbo trukmė per 5 darbo dienų savaitę yra 7 valandos. Kaip pabrėžia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ši nuostata taikoma privačiojo sektoriaus darbuotojams.
- 62 Antra, pagal Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 187 straipsnio 3 dalį pamaininio darbo atveju naktinis darbas gali būti atliekamas nuo 22.00 val. iki 6.00 val., bet šios ministerijos pareigūnų darbo laikas neturi viršyti vidutiniškai aštuonių valandų per 24 valandų laikotarpį.
- 63 Šiose nuostatose detalizuojama naktiniam darbui taikoma darbo tvarka, susijusi su sauga ir sveikata, ypač su naktinio darbo trukmės riba. Tokiomis nuostatomis įgyvendinama ši direktyva, todėl jos patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.
- 64 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reikšmingose nacionalinės teisės normose įtvirtinta privačiojo sektoriaus darbuotojams taikoma tvarka yra palankesnė nei ta, kuri taikoma viešojo sektoriaus darbuotojams, visų pirma Vidaus reikalų ministerijos

pareigūnams. Jis taip pat pažymi, kad specialiosios nuostatos, reglamentuojančios įprastą ir maksimalią šių policijai priklausančių tarnautojų ir ugniagesių naktinio darbo trukmę, nebuvimas lemia pastarųjų diskriminaciją, palyginti su šios ministerijos sutartininkais.

- 65 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog skirtingas požiūris, pagrįstas darbo santykių statutiniu arba sutartiniu pobūdžiu, iš principo gali būti vertinamas atsižvelgiant į vienodo požiūrio principą, kuris yra bendrasis Sąjungos principas, šiuo metu įtvirtintas Chartijos 20 ir 21 straipsniuose (2020 m. sausio 22 d. Sprendimo *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 66 Taigi reikia išnagrinėti, ar Direktyva 2003/88, atsižvelgiant į Chartijos 20 ir 31 straipsnius, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama tam tikriems viešojo sektoriaus darbuotojams, visų pirma Vidaus reikalų ministerijos pareigūnams, įskaitant policininkus ir ugniagesius, kurių įprasta naktinio darbo trukmė gali siekti aštuonias valandas, netaikyti privačiojo sektoriaus darbuotojams taikomos palankesnės bendrosios tvarkos, pagal kurią įprasta naktinio darbo trukmė – septynios valandos.
- 67 Dėl reikalavimo, susijusio su esamų situacijų panašumu, siekiant nustatyti, ar buvo pažeistas vienodo požiūrio principas, Teisingumo Teismas pirmiausia pažymėjo, kad šis panašumas turi būti vertinamas ne bendrai ir abstrakčiai, o specialiai ir konkrečiai, atsižvelgiant į visas šias situacijas apibūdinančias aplinkybes, atsižvelgiant, be kita ko, į nacionalinės teisės aktų, kuriais įvestas atitinkamas diferencijavimas, dalyką ir tikslą, taip pat prireikus srities, kurioje šie nacionalinės teisės aktai priimti, principus ir tikslus (2018 m. birželio 26 d. Sprendimo *MB (Lyties pakeitimas ir senatvės pensija)*, C-451/16, EU:C:2018:492, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 68 Nagrinėjamu atveju iš prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos matyti, kad pagrindinėje byloje aptariamomis nacionalinės teisės normomis siekiama apskaityti naktinio darbo laiką konkrečiai darbo vietai. Konkrečiai kalbant, pagrindinė byla susijusi su specialiosios nuostatos, reglamentuojančios įprastą ir maksimalią naktinio darbo trukmę, nebuvimu, taip pat naktinio darbo laiko konvertavimu į dieninio darbo laiką taikant daugiklį.
- 69 Taigi atrodo, kad pagal nacionalinę teisę, pirma, Vidaus reikalų ministerijos pareigūnams, kaip antai policininkams ir ugniagesiams, netaikoma bendroji tvarka, numatanti įprastos naktinio darbo trukmės apribojimą septyniomis valandomis, ir, antra, šiems pareigūnams nesuteikiama teisės konvertuoti naktinio darbo laiką į dieninio darbo laiką.
- 70 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją vertinti faktines aplinkybes, privalo atlikti reikiamus patikrinimus tam, kad identifikuotų reikšmingas darbuotojų kategorijas ir nustatytų, ar tenkinamas nagrinėjamų situacijų palyginamumo reikalavimas (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 52 punktą).
- 71 Vis dėlto Teisingumo Teismas, gavęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą, yra kompetentingas atsižvelgiant į turimą bylos medžiagą pateikti paaiškinimų, kurie padėtų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui išspręsti ginčą pagrindinėje byloje (2020 m. spalio 29 d. Sprendimo *Veselības ministrija*, C-243/19, EU:C:2020:872, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 72 Kaip matyti iš šio sprendimo 67 punkte primintos jurisprudencijos, tas teismas turi nustatyti, kuriai darbuotojų kategorijai taikoma Darbo kodekso 140 straipsnyje numatyta bendroji tvarka ir kuriai kitai kategorijai ji netaikoma. Toliau reikės išnagrinėti, ar nacionalinis įstatymų leidėjas nusprendė jos netaikyti, atsižvelgdamas, be kita ko, į objektyvius pastarosios kategorijos darbuotojų vykdomų funkcijų požymius. Matyti, kad nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas analizuoja abstrakčias darbuotojų kategorijas (kaip antai viešojo sektoriaus darbuotojų kategoriją) ir pateikia konkrečios – Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų (visų pirma policininkų ir ugniagesių) – ir privačiojo sektoriaus darbuotojų kategorijos pavyzdžius, tačiau nepateikia informacijos, leidžiančios nustatyti konkrečias asmenų, kurių situacijos panašios, kategorijas ir jas specialiai ir konkrečiai palyginti, taip pat kiek tai susiję su naktinio darbo sąlygomis, taikomomis kiekvienai iš šių kategorijų priklausantiems darbuotojams. Iš tiesų prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios tokio pobūdžio informacijos.
- 73 Dėl galimo skirtingo požiūrio pateisinimo reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją skirtingas požiūris yra pateisinamas, jeigu jis pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi, t. y. jeigu jis susijęs su atitinkamomis nuostatomis siekiamu teisėtai leidžiamu tikslu ir šis skirtingas požiūris yra proporcingas šiam tikslui (2020 m. spalio 29 d. Sprendimo *Veselības ministrija*, C-243/19, EU:C:2020:872, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 74 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog tai, kad įsakymuose Nr. 8121z-592 ir Nr. 8121z-776 nėra pagrindinėje byloje aptariamo naktinio darbo valandų konvertavimo į dieninio darbo valandas mechanizmo, paaiškinama teisiniais ir ekonominiais motyvais.
- 75 Viena vertus, pagal Vidaus reikalų ministerijos įstatymo 187 straipsnio 1 ir 3 dalis įprasta darbo trukmė naktį ir dieną yra tokia pati, todėl įprastos dieninio ir naktinio darbo trukmės santykis yra 1 ir nereikia jokio konvertavimo.
- 76 Vis dėlto neatrodo, kad toks argumentas atitiktų teisėtai leidžiamą tikslą, kuriuo būtų galima pateisinti pagrindinėje byloje aptariamą skirtingą požiūrį, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 77 Kita vertus, norint atnaujinti tokį konvertavimo mechanizmą reikėtų didelių papildomų finansinių išteklių.
- 78 Vis dėlto tokiems argumentams negalima pritarti. Nors Sąjungos teisė netrukdo valstybėms narėms lygiagrečiai su politiniais, socialiniais ar demografiniais argumentais atsižvelgti į su biudžetu susijusius argumentus ir daryti įtaką priemonių, kurias jos norėtų priimti, pobūdžiui ar apimčiai, vien tokie argumentai negali būti bendrojo intereso tikslas.
- 79 Reikia priminti, kad nacionalinės teisės nuostatomis dėl naktinio darbo įtvirtintas skirtingas požiūris į įvairias darbuotojų, kurių situacija panaši, kategorijas – jeigu jis nepagrįstas tokiu objektyviu ir protingu kriterijumi – yra nesuderinamas su Sąjungos teise ir prireikus verčia nacionalinį teismą aiškinti nacionalinę teisę kuo labiau atsižvelgiant į atitinkamos pirminės teisės nuostatos tekstą ir tikslą, taip pat į visą vidaus teisę ir taikant joje pripažintus aiškinimo metodus, kad būtų užtikrintas visiškas šios nuostatos veiksmingumas ir priimtas ja siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 80 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Chartijos 20 ir 31 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama, kad valstybės narės teisės aktuose privačiojo sektoriaus darbuotojams nustatyta įprasta naktinio darbo trukmė – septynios valandos – būtų netaikoma viešojo sektoriaus darbuotojams, įskaitant policininkus ir ugniagesius, jeigu toks skirtingas požiūris pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi, t. y. jeigu jis susijęs su atitinkamomis nuostatomis siekiamu teisėtai leidžiamu tikslu, ir yra proporcingas šiam tikslui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 81 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamosiose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų 8 straipsnis ir 12 straipsnio a punktas turi būti aiškinami taip, kad jais neįpareigojama priimti nacionalinės teisės normos, kurioje būtų numatyta, kad viešojo sektoriaus darbuotojams, kaip antai policininkams ir ugniagesiams, įprasta naktinio darbo trukmė turi būti mažesnė už jų įprastą dieninio darbo trukmę. Tokiems darbuotojams bet kuriuo atveju turi būti taikomos kitos apsaugos priemonės darbo laiko, darbo užmokesčio, kompensacijų ar panašių lengvatų srityje, kurios leistų kompensuoti ypatingą sunkumą, būdingą jų atliekamam naktiniam darbui.
2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 ir 31 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama, kad valstybės narės teisės aktuose privačiojo sektoriaus darbuotojams nustatyta įprasta naktinio darbo trukmė – septynios valandos – būtų netaikoma viešojo sektoriaus darbuotojams, įskaitant policininkus ir ugniagesius, jeigu toks skirtingas požiūris pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi, t. y. jeigu jis susijęs su atitinkamomis nuostatomis siekiamu teisėtai leidžiamu tikslu, ir yra proporcingas šiam tikslui.

Parašai.